

Frøbjerg Bavnehøj og Brændholt Bjerg

Brændholt Bjerg

Brændholt Bjerg (115 m.o.h.) er privatejet. Der er dog offentlig adgang til arealet. Arealerne vest for selve Brændholt Bjerg ejes af Skov- og Naturstyrelsen, her er du velkommen til at færdes frit. Følg stien og gå gennem "fældagerne" i det elektriske hegn. Tag hensyn til dyrene der græsser, tag derfor ikke din hund med ind i hegningen!

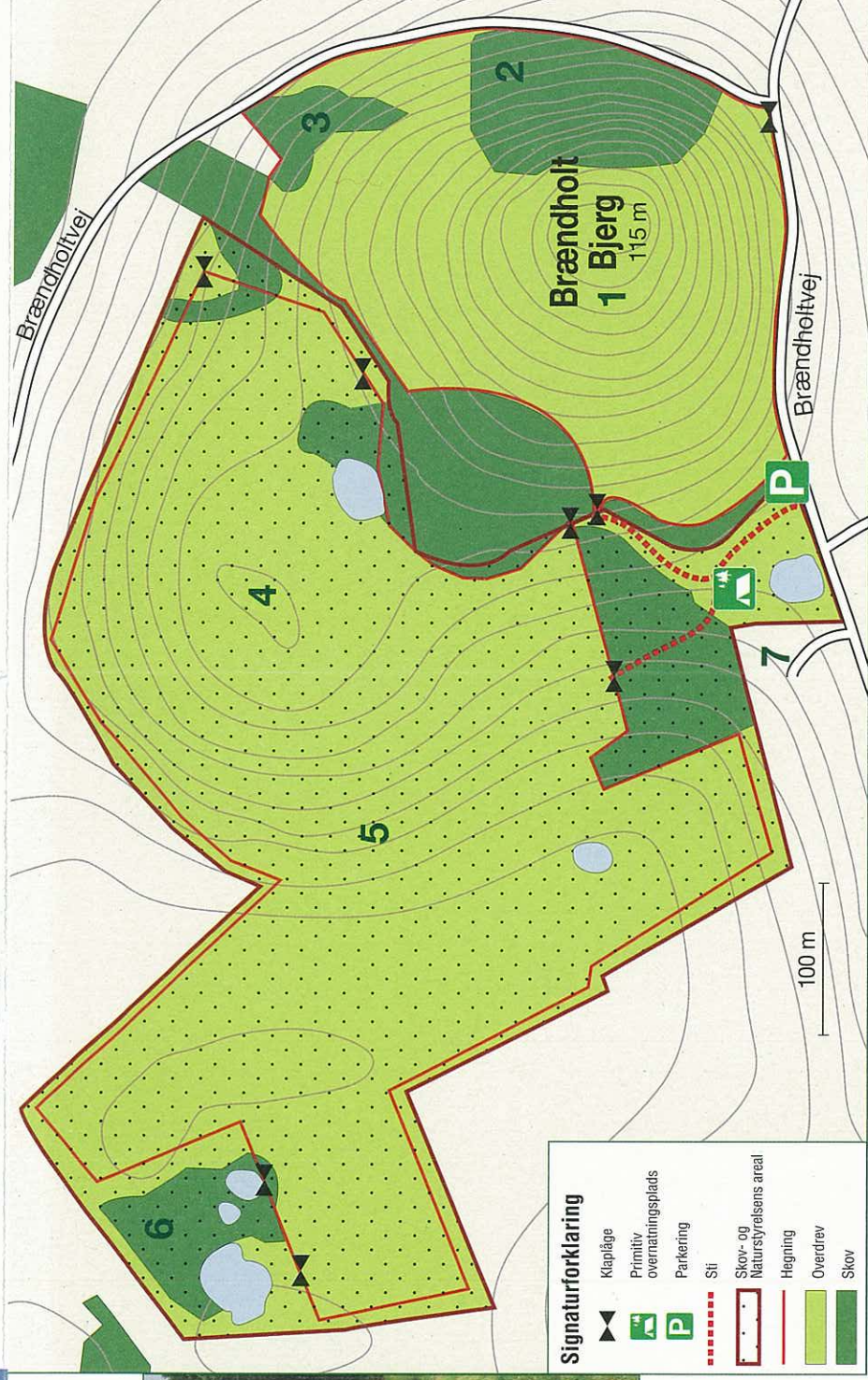
Et gammelt overdrev afgræsses

Turen til toppen af Brændholt Bjerg belønnes med en flot udsigt over Højfyn. Hvis du et øjeblik kan slippe blikket fra udsigten, og i stedet kigge ned i græsset, vil du i forår og sommer se mange forskellige blomster. Brændholt Bjerg er et gammelt overdrev, hvilket betyder at jordbunden er tør og har været græsset i mange år. Bakken har ikke været dyrket eller sprøjtet - til glæde for de mange blomster og insekter der lever her. De kreaturer der græsser på Brændholt Bjerg, er kødkvæg af racen Simmentaler.

Nyt overdrev skabes

Der er tydelig forskel på selve Brændholt Bjerg og de offentligt ejede arealer vest for. Disse arealer var frem til 1997 dyrkede marker, hvorefter de blev omlagt til græs. Det er håbet, at de mange specielle planter og insekter fra Brændholt Bjerg vil sprede sig til dette areal. Men selvom der går mange år før det bliver et lige så flot og artsrigt overdrev som i dag findes på Brændholt Bjerg, er mange af planterne allerede godt på vej.

I det nordvestlige hjørne af arealet findes der en lille mose. Denne mose er delvist vokset til med elleskov og tagrør. En gammel sti går gennem området, en flot mose som er et besøg værd - men med risiko for våde

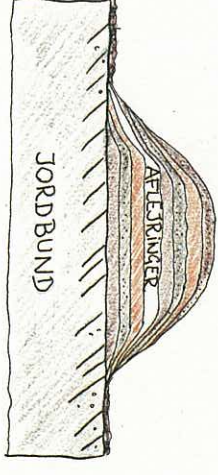
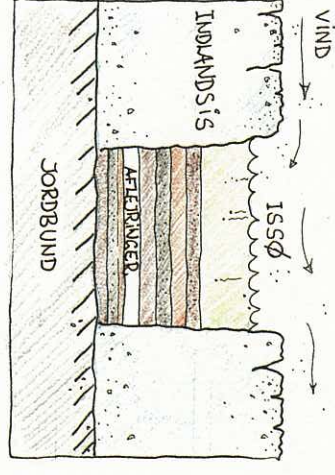
1. Fra toppen af det 115 meter høje Brændholt Bjerg, er der en god udsigt over Højfyn.
2. Egetræerne tåler fint den hårde behandling de får af dyrene. De overlever både nedtrampning og nedbidning i mange år, indtil de en dag er heldige at vokse over birdhøjde, og dermed få fred til at blive et af overdrevets flotteste træer.
3. Brændholt Bjerg består af grus. Hullet i bakkens nordøstlige ende fortæller, at her er gravet grus, blandt andet til veje, inden bakken blev fredet. Timian er en af de forholdsvis sjældne planter der trives her, og er altid omsværmet af sommerfugle.
4. Det offentlige område vest for Brændholt Bjerg har været dyrket frem til 1997, hvorefter det er lagt ud som græsningsskove. Det højeste punkt her er 86 meter højt.
5. Skrænten har været udyrket gennem en årrække, og er derfor et eksempel på hvordan området ville se ud, hvis det ikke blev afgræsset.

6. I Ellemosen hentede bønderne førhen deres brænde. Træerne blev fældet og skod hver gang fra roden, igen og igen. Derfor er træerne her meget gamle, selvom stammerne ikke er så tykke.
7. Den store gård der ligger ved parkeringspladsen, hedder Topgården. Folkene herfra kaldte man Topperne. Topperne var velhavere, og det var dem der for alvor bestemte på egnen. Gården var en af områdets største, med jorder vidt og bredt. Den gamle Topgård er nu nedrevet, og et nyt hus er i dag blevet opført.

Tag ikke din hund med i indhegningerne af hensyn til dyrene

Bakernes geologi

I slutningen af sidste istid, da isen var ved at trække sig tilbage, blev en flere kilometer tyk isblok liggende over hele Vissebjergområdet. I takt med at smeltnin-gen, blev der af smeltvandet dannet søer ovenpå isen. Smeltvandet medbragte grus og ler, som sank til bunds i søerne. Da isen omkring søerne smeltede bort, blev det aflejrede grus og ler tilbage og dannede dermed både Brændholt Bjerg og Frøbjerg Bavnehøj.

Da den tykke is smeltede, lå gruslagene tilbage og ses i dag som bakker. Illustration: Jesper Vagn Christensen

Velkommen til Frøbjerg Bavnehøj og Brændholt Bjerg

Frøbjerg Bavnehøj (131 m.o.h.) er Fyns højeste punkt, herfra er en god udsigt over Højfyns meget bakkede terræn. Fra Brændholt Bjerg (115 m.o.h.) kan du ligeledes nyde udsigten.

Begge bakker er en del af det karakteristiske dødislandskab med fladbakker. De kendes på, at bakkerne er flade på toppen, med meget stejle sider og markante smeltevandslugter. Et flot eksempel på en dramatisk smeltevandslugt, er Afgrunden ved Vissebjerg, som også er et besøg værd.

PRAKTISKE OPLYSNINGER

Der går både bus og tog til Tommerup Stationsby. Herfra er der ca. 1,5 km til Brændholt Bjerg, og yderligere 1,5 km til Frøbjerg Bavnehøj. Gå ad vejen mod Frøbjerg, forbi det gamle Lillekov Teglværk, hvor der i dag findes et museum. Følg du vejen lidt endnu, vil du se Brændholt Bjerg på din højre hånd.

SKI OG KÆLK Om vinteren, når sneen dækker de græsklædede bakker, er der på Brændholt Bjerg gode muligheder for udfordringer på ski og kælk.

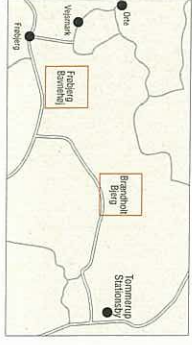
STEILE STIER Mange af stierne på Frøbjerg er stejle og glatte når det regner, vær derfor forsigtig, når du færdes på terrænet i lugtigt vejr. Vejen fra parkeringspladsen til Fespladsen er farbar for barnevogne, kørestole mv.

GRÆSENDE DYR Tag hensyn til græssende dyr, både ved Frøbjerg og Brændholt Bjerg! Dyrene er meget fredelige - hvis du lader dem være i fred. Gå i en bue udenom, og undgå at komme imellem dyrene i flokken.

TOILET Der findes toilet på både Frøbjerg og Brændholt Bjerg. På Frøbjerg er toiletet kun åbent i sommerhalvåret.

BÅL Du er velkommen til at benytte bålpladserne. Husk brændende hjemmefra!

OVENATNING Ved Brændholt Bjerg ligger der bag P-pladsen en primitiv lejplads, hvor du kan overnatte en enkelt nat i dit telt.

Skov- og Naturstyrelsen
Fyn
Tlf.: 62 62 1777 • E-mail: fyn@skov.dk
www.skovognatur.dk

- A.** Sten rejst af fynske kvinder i 1918, som tak for at de ved grundloven af 5. juni 1915 fik fuld valgret, ligesom mændene allerede havde det.
- B.** 5. juni 1922 blev en større sten til minde om genforeningen i Sønderjylland indviet.
- C.** Mindsten over Fyns første folkevalgte biskop, A. J. Rud.
- D.** Sten til minde om stavnsbåndets ophævelse i 1788, indviet 14. maj 1939.
- E.** Mindelund for besættelsestidens ofre fra det daværende Fyns Stift.
- F.** Mindesmærke rejst for J. Kyed, en af Bavnehøjselskabets stiftere.
- G.** Mindesmærke rejst for J. J. Westh, en af Bavnehøjselskabets stiftere.
- H.** Grundlovsegen og mindestenen er rejst d. 5. juni 1999, i anledning af grundlovens 150 år.
- I.** *Rotterden.* Et lille gammelt bindingsværkshus fra ca. år 1850, der tidligere har været, og stadig bliver, brugt i forbindelse med friluftsteater på festpladsen.
- J.** Den gamle sportsplads, som engang blev brugt ved gymnastikopvisninger og håndboldstævner.

Frøbjerg Bavnehøj - alle tiders samlingspunkt

Oldtiden
Området omkring Frøbjerg var et kultursted, hvor man samledes på bjerget og tilbad frugtbarhedens gud Frøya, Frej eller Frø, heraf navnet Frøbjerg.

Middelalderen - 1800
Frøbjerg indgik i en kæde af Bavnehøje. Hele området var græsklædt og blev brugt til afgræsning.

1910
En gruppe borgere med J. Kyed i spidsen ønskede at skabe et fynsk samlingspunkt. "Mindepladsen", som hele området med de to høje kaldtes, blev tegnet af en af datidens førende landskabsarkitekter; E. Glæsel, der fik plantet en mængde forskellige danske træer og buske på højene.

1913
"Mindepladsen" blev indviet og har siden da været et populært sted for fester, grundlovs møder m.m.

1920erne
Der blev på Frøbjerg afholdt gymnastikopvisninger. En idrætshal blev opført, men nedbrændte i 1959.

1941
Under besættelsen blev der afholdt grundlovsfest på Frøbjerg, hvor intet mindre end 12-14.000 gæster ankom til festen - på cykel!

1946
Arealet erhverves af Bavnehøjselskabet.

1947
Hele området omkring Frøbjerg Banker bliver fredet, for at bevare og beskytte området mod bebyggelse, grusgravning mm.

1954
Mindelunden indvies. Den blev anlagt til ære for besættelsestidens ofre fra det daværende Fyns Stift.

1960
Skuespilleren Poul Reumert gæstede, sammen med det Kgl. Teaters sommerturné, Frøbjerg Bavnehøj. Han udnævnte i den forbindelse stedet til "Danmarks smukkeste Friluftsscene" ...

1969
Bavnehøjselskabet blev nedlagt, og Skov- og Naturstyrelsen overtog arealet.

1984
Frøbjerg Festspil spiller for første gang friluftsteater på festpladsen.

2009
Amfiscenen bliver indviet.

Frøbjerg Bavnehøj - Fyns højeste punkt

Det 12 ha store område omkring Frøbjerg Bavnehøj ejes af Skov- og Naturstyrelsen. Området består af to bakker; selve *Bavnehøjen* på 131 meter og *Den Lille Høj* på 122 meter.

På Frøbjerg findes der en lang række mindesmærker, som er markeret på kortet.

Det gamle ishus, hvor der nu er udstilling.

I det gamle ishus ved bunden af Frøbjerg Bavnehøj, finder du en lille udstilling, hvor du kan læse meget mere om Frøbjerg Bavnehøj, udstillingen er kun åben i sommerhalvåret.

Du er velkommen til at færdes i hegningen, men tag hensyn til dyrene, og undgå at tage din hund med.

Amfiscenen

Amfiscenen der blev indviet i 2009 er blevet til i et samarbejde mellem Miljøministeriet ved Skov- og Naturstyrelsen, Assens Kommune, den selvejende institution Frøbjerg Bavnehøjs Amfiteater, foreningen Frøbjerg Festspil, samt andre lokale foreninger, fonde, banker og private.

Amfiscenens indvielse i 2009.

Formålet med amfiscenen er, at Frøbjerg Bavnehøj fortsat vil danne rammerne omkring både møder og udflygter, såvel som koncerter og arrangementer. Ligesom bavnehøjen alle dage har gjort det.

Bavnehøj

Bavn betyder brændestabel, disse bavnne var ofte anbragt på højt liggende steder som Frøbjerg. I krigstilfælde, eller lignende faresituationer, tændte man op i bavnene. På den måde gav man melding, om at der var fare på færde.

Frøbjerg Festspil

Hvert år i spiller Frøbjerg Festspil friluftsteater på festpladsen. Siden første forestilling i 1986, har festspillene hvert år trukket op mod 25.000 glade fynboer ud i naturen for at opleve friluftsteater.

Festspillene på Frøbjerg Bavnehøj. Her fra "Mød mig på Cassiopeia". Foto: Brian Østergaard, e-emergency

Grundlovs møder

På Grundlovsdag d. 5. juni bliver der afholdt stort grundlovs møde på Frøbjerg Bavnehøj.

Naturpleje

Indtil 1910 var bakkerne græsklædte, helt uden træbevoksning. Området har ikke været velegnet til landbrug, så det blev i stedet brugt til græsning for både får og kreaturer. Bavnehøjselskabet plantede i år 1911-12 mange af de gamle træer man kan se i dag.

Med tiden er der kommet mange flere træer og buske til, hvoraf mange er blevet skåret ned for at bevare udsigten fra bakkerne. I dag græsses bakkerne med får, de hjælper med at holde træer og buske nede - specielt brombær, som der er rigtigt meget af.

Fårene er uundværlige i naturplejen på Frøbjerg Bavnehøj.

